NAGY-SZALONTAI REFORM. EGYHÁZMEGYE

1880. évi április hó 1-sö napján

NAGY-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Tisza Kálmán segédgondnok és **Nagy Dániel** esperes elnöklete alatt.

Jelenvoltak

Egyházi tanácsbirák:

Nagy Sándor
Szél Kálmán
Ferenczi Gedeon
Csomor János.

Világi tanácsbirák:

Lovassi Ferencz
Ercsei Sándor
Fónagy László.

Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok; Szaniszló Gábor egyházi, dr. Kiss Ferencz világi jegyző.

Nagy Dániel esperes örömét fejezve ki az egyházi ügyek iránt érdeklődők nagyszámu megjelenése felett, kifejezést adva különösen azon általános örömnek, melyet országos gondokkal terhelt segédgondnokunk megjelenése okoz, s röviden feltüntetve az egyházmegye anyagi és szellemi állapotát, üdvözölve a segédgondnokot, tanácsbirákat, lelkészeket, tanitókat és az egyházak képviselőit, a gyűlést megnyitottnak nyilvanitja.

1. Benedek Ferencz tanácsbiró hivatali elfoglaltatása miatt e gyűlésen meg nem jelenhet:

Sajnos tudomásul vétetik.

2. Olvastatott a főtiszteletü püspöki hivatalnak 1879. decz. 2-án kelt 1562. számu levele, melyben Nagy Dániel elválasztott esperes, addig is, mig hivatalos esküjét az egyházkerületi közgyűlés előtt letenné, a püspöki hivatal üdvözlete s Istentől való áldás kivánása mellett az esperesi hivatal viselésére felhatalmaztatik.

Tudomásul vétetvén, a püspöki felhatalmazó okmány levéltárba tétetni rendeltetik.

3. Olvastatott az egyházmegyei egyházi főjegyzői hivatalra beadott szavazatok felbontásával megbizott küldöttség jegyzőkönyve, melyszerint Nagy Sándor, Ercsey Sándor és Szél Kálmán tanácsbirák, mint e czélra kiküldöttek, folyó évi február 9-kén tartott ülésökben a beérkezett szavazatokat felbontván, kitünt, hogy az egyházmegyei egyházi főjegyzőségre 42 egyházból (Remete nem szavazott, Nagy-Szalonta két szavazattal bir) bejött 43 érvényes szavazatból Szaniszló Gábor 25, ágyai Nagy Sándor 5, Csomor János 2, Ferenczi Gedeon 6, szalontai Nagy Sándor 1, Balogh Ambrus 1, Nagy Imre 1, Rácz Károly 1, Szikszay László (?) 1 szavazatot nyertek; minélfogva Szaniszló Gábor mezőgyáni lelkész általános szavazattöbbséggel megválasztott egyházmegyei egyházi főjegyzőnek kijelentetett.

A szavazás eredménye s ezáltal Szaniszló Gábor egyházmegyei egyházi főjegyzővé lett megválasztása örvendetes tudomásul vétetvén, a korábbi egyházmegyei jegyzői állásának elfoglalása alkalmával már letett esküt ismételni egyházmegyei közgyűlésünk — feleslegesnek itélve — elmellőzte. Szaniszló Gábor ur székét — rövid meleg szavakban magát a közügyek terén leendő készséges munkálkodásra telajánlván — a közgyűlés éljenzésével elfoglalja, mely után a megüresedett egyházmegyei egyházi aljegyzői hivatalra a szavazás kitüzetni határoztatik, állandó szavazatbontó küldöttség tagjaiul pedig: Lovassy Ferencz, Nagy Sándor, Ercsey Sándor, Szél Kálmán és Fónagy László tanácsbirák kérettek fel azon felhatalmazással, hogy ha általános többséget a beküldött szavazás nem eredményezne, az uj szavazás mindaddig eszközöltessék a küldöttség által, mig kész eredmény felmutatható nem lesz.

4. Ugyanazon szavazatbontó küldöttségnek az esperesi hivataltól $^{56}/_{1880}$. sz. alatt hozzá áttett szavazatokról f. évi február 9-én felvett jegyzőkönyv szerint 42 egyházból beérkezett (Remete nem szavazott, Nagy-Szalonta két szavazattal bir) jogérvényes 43 szavazatból Benedek László 24, Szikszay Lajos 19 szavazatot nyervén, Benedek László ezen 3-ad izbeni szavazásnál általános szavazattöbbséget nyervén, egyházmegyei világi aljegyzőnek jelentetett ki.

A szavazás eredménye s az ebből kifolyó törvényes választás tudomásul vétetvén, Benedek László az eskü letétele után magát az egyházmegye közszolgálatába készségesen felajánlván, székét a jelenlevők éljenzése mellett elfoglalja.

5. Ugyanazon küldöttségnek jelentése szerint az egyházmegyei egyházi tanácsbiróri hivatalra 42 egyházból (Remete nem szavazott, Szalontát két szavazat illetvén) beérkezett 43 érvényes szavazat eredményéről felvett jegyzőkönyvben általános többséget senki sem nyervén, a szabályzatok értelmében a legtöbb szavazatot nyert 4 egyén, u. m. Böszörményi Károly (22 sz.), Szaniszló Gábor (6 sz.), Bor Áron (4 sz.), Nagy Péter (4 sz.) tüzetnek ki a második szavazásra, melynek foganatosítására az esperesti hivatal kéretett fel.

Az elrendelt szavazás megtörtént és az 1880-dik évi mártius 31-én az egyházi tanácsbiróri hivatalra beadott, s Nagy Sándor, Makai László, Pathó Károly és Márk Ferencz lelkészek mint esperesti megbizottak által felbontott s jegyzőkönyvi alakban vezetett szavazatok eredménye e következő lett: mind a 43 egyházból beérkezett szavazatok (hozzáértve a nagy-szalontai kettős szavazatot is) szavazatok összesen 44-et mutatnak fel.

Ezen 44 szavazatból Böszörményi Károly 31, Nagy Péter 6, Szaniszló Gábor 5, Bor Áron 2 szavazatot nyervén, árpádi lelkész Böszörményi Károly általános többséggel egyházmegyei egyházi tanácsbiróul elválasztottnak jelentetett ki.

Midőn a népes egyházmegyei közgyűlés Böszörményi Károly urnak elválasztatását örvendetes tudomásul véve, azt tényleg s törvényesen megtörténtnek mondja ki, az elválasztott egyházi tanácsbiró ur miután a törvényszabta esküt letette, megható szavakban tett hálás nyilatkozata előrebocsátásával a reáruházott teendők elvégzésére készséggel felajánlja magát.

6. Olvastatott az egyházmegye anyagi és szellemi állapotáról beterjesztett következő esperesti jelentés:

Nagytiszteletü s tekintetü egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyénk szellemi s anyagi állapotára vonatkozó jelentésemet midőn beterjeszteni szerencsém van, szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ezen összeállitás nem személyes tapasztalat és szemléleten alapuló, a mennyiben a n. t. közgyűlés

mult 1879 november 12-dik 18. számu határozata értelmében a canonica visitatió a téli idényről a tavaszi vagy nyár elejére tétetvén át, csakis a lelkészektől elnöki úton bekivánt előterjesztésekből állittatott össze. Azonban kétségen kivül eléggé hű képét mutatja ez fel egyházaink életének, miután jogosan hihetjük azt, hogy lelkészeink, mint hivatásuknál fogva hiveiknek közvetlen gondozói s őrei, minden, az egyházi téren előforduló mozzanatoknak nem csak teljes ösmeretével birnak: hanem ösmereteiket s tapasztalataikat lelkiösmeretesen is közölni készségeskedtek.

Ezeknek előrebocsátása után, elsőben is a szellemieket tekintsük meg: vallás és erkölcs e két tárgyak itt főleg vezérek az itélettételben. Ha e részben az istenitisztelet gyakorlását vesszük — a minthogy kell is vennünk — mérvadóul; — nem hagyván figyelmen kivül korunk anyagiasságát, mely ismét részint a fényüzési vágy, részint a túlterheltetések és gyakori elemi csapásból származó szegénység folyománya: nem lehetünk túlzók a panaszolkodásban. — A templomba járás — kevés kivétellel — ünnep- és vasárnapokon nem csak kielégitőleg, hanem szorgalmasan is gyakoroltatik. A kivételek Arad, Pankota és Homorog. — De vannak falvak, mint Fenes, Ant, Tamásda, hol a környéken vasárnap tartatni szokott vásárok miatt nem telnek meg gyakran vasárnap délelőtt is a templomok. — A köznapi templomozás kisebb népességü egyházakban majdnem semmi, a nagyobbakban is csak a reggeli órákon, de ekkor aztán néhol oly népes, hogy a lelkészek a szokottnál gyakoriabbakká tették a biblia-magyarázatokat a mult évben, mint például Sarkad, Ugra és Szentleányfalva.

De nem lehet eltitkolni, hogy a vallásosság s erkölcs küljelei mellett, ott sötétlenek a szenyfoltok is; a hitetlenüli együtt élés s ennek természetes gyümölcsei a törvénytelen szülöttek. — Kevés az egyházközség, ha kicsiny is, mely azt jelezhetné a mit Szemlak, hogy mult évi 33 szülöttei közt egy sincs törvénytelen; midőn egy fényes város szülötteinek szinte egyharmadát látjuk a törvénytelenek rovatában. — Továbbá: hol a vallásosság küljeleiben szépen nyilvánul, az erkölcsiség ellen alig lehet kifogás; sőt azon páratlan s lélekemelő jelzés tétetik Gyantáról, hogy ott káromlás nem hallható, s ha van, ki e bünre vetemül, az elöljáróságtól rögtön elveszti méltó büntetését; még ott sem irható ki a babona, mely különösen a román nemzetiség környezte vidékeken, mint Fenes, Gyanta, Tárkány, nagymérvben uralja a köznépet.

A vallási fanatismusnak is találkozunk szomoru jelével, éspedig a különben a templomi istenitiszteletet nem csak vasárnap, hanem köznapokon is — mindnyájunknak köztudomása szerint — kitünően gyakorló Nagy-Szalontán a baptisták, nazarenusok az alsóbb néposztályban mutatkoznak; már titkon gyüléseznek, tagokat toborzanak s annyira mennek, hogy keresztelési s temetési actusoknál a lelkészek szolgálatát mellőzik, ugy hogy az efféle esetek csakis a közigazgatási közeg útján vezettethetnek be az anyakönyvekbe. E szomoru tünemény már egyházmegyénknek is köztudomására juttattatott; vajha a közgyűlés bölcsessége találna útat és módot az egyház tiszta gabonáját veszélyeztethető e konkoly gyökeres kiirtására.

A béke s egyetértés — leszámitva az élet fentartás nehéz küzdelmeiből származó egyes eseteket — tudtommal — mi a tisztelt közgyűlés előtt sem ösmeretlen — két helyen van megzavarodva, ugymint Aradon és Fekete-Tóton, hol a lelkészökkeli elégedetlenség sajnos hullámzásban tartja a kedélyeket; melyet eloszlatni az egyházmegyei gyűlés alapos és erélyes intézkedéseinek is mindeddig nem sikerült.

A gyermekek oktatása s nevelése elemi iskoláinkban haladó állapotban van, nem ugy azonban, hogy már nem volna kivánni való! különösen az ismétlő és vasárnapi iskolázás még mindekkorig igen kevés községben léptethetett életbe. — Hanyag eljárás miatt eddigelé egy tanitó ellen emeltetett panasz. Hátrányára szolgál azonban az oktatásnak nehány egyház kebelében az, hogy a nyári iskolázás mint eddig is, elhanyagoltatik; mig másrészről a himlőjárvány miatt az iskolázást több helyen több hetekre bekellett szüntetni; mint például Nagy-Szalontán május közepétől augusztus közepéig, és ez évben is márczius hónaptól kezdve N.-Zerénd, Geszt és Belényes-Ujlakon.

Áttérek most már az anyagi állapotokra, mert ezeknek vizsgálásakor feltünvén egyrészről a vallás és nevelés körül szükséges épületek jókarban tartása s

szaporitására irányult tevékenység, másrészről a buzgóság szülte önkéntes adományozások kisebb nagyobb száma; azon meggyőződésre jutunk, hogy még is nem szunnyadt el, de sőt él s hatályosan munkálkodik egyeseknél ugy, mint közönségeknél az egyháziasság, vallásos hit és közjó szerelme.

Igy már Ágyán egyik iskola zsindelytető alá vétetett, a lelkész lak eleje pedig 9 láb szélességü tornáczczal láttatott el.

Árpádon a lelkészi lakon egy 101 forintba került góré csináltatott, és a tanitói lak körül 20 öl deszkakerités vonatott.

Belényesben, egy az egyház javára rendezett tánczvigalom 123 frt hasznából a templom fedélzete kijavittatott. Papp János görög k. v. egyén végrendeletileg hagyott a ref. egyháznak 50 frt, más jóltevő az iskola felszerelésére 6 frtot.

B.-Böszörményben özv. Vad Józsefné, keresztelő vagy ur asztalai edényre 10 frtot adott; ezenkivül egy uj leányiskola előállitására foly a készület.

Erdőhegyen a templom s torony ujitására 3100 frtot áldozott az egyházközség. A fiskolát rendbeszedte 100 frt költséggel. — Épités fedezésére egy buzgó nő 40 frtot adományozott.

Fenesen is két buzgó nő 10 frtot adott az egyháznak.

Kötegyánban, tartozásai tisztázásával foglalkozott főleg az egyház le is tisztázta azt teljesen 836 frtot. — Nemes Mihály egyház tag végrendeletileg hagyott ez egyháznak 20 frtot.

Ménes-Gyorokon egy Bécsben lakó r. kath. egyén, gyermekei confirmálása alkalmából ajándékozott a ref. egyháznak 10 frtot. De ennél sokkal érdekesebb az, miszerint a magyar kir. magas ministerium, az egyháznak a 100 kő só ügyében beterjesztett kérvényére, igért kiméretni az egyháznak 10 hóld földet. És noha ezért váltság dijul 1000 forintot kiván; mindazáltal ezt a lelkész jutányosnak mondja, annyival is inkább, mert az utólsó 250 frt részletfizetésnek elengedése kilátásba van helyezve. — Ezen vásárlásra takarékpénztárba van már helyezve az egyháznak 667 frt 55 krja.

N.-Harsány is temploma igazitásához készül, e czélra közaratás útján már 743 frtot szerzettek be.—Végrendeletileg hagyott az egyháznak Bittó Istvánné 29, Kovács Istvánné 20 frtot. Egy jóakaró itt is, mint a mult évben Szakállban történt, — megküldeni rendelte az iskolai könyvtárnak a „Hasznos mulattató“-t és „Leányok Lapja“-t 3 évre.

Komádiban a templom belseje kitisztittatott, s egyik leányiskola udvarán egy istálló cserépfedélre épittetett.

Okányban Kis Pál r. kath. végrendelkezett 50 frtot az egyháznak.

Pankotán, az Ur háza körül 500, a lelkészlaknál 200 frtig tétetett javitás, ez utóbbi a könyöradományok útján gyült 370 frtból fedeztetett nagy részben, 185 frt pedig iskola alapul szolgál.

Kis-Peregen a szélmalom kijavitása 250 frtot igényelt.

Remeten, a három év óta épülőben lévő templom bevégeztetett, uj porticussal ellátva, kivül belől ékesen kicsinosittatott s beszereltetett.

M.-Sason, a templom s torony majdnem egészen ujból s igen diszesen épitve már csaknem kész; nagy áldozatot bizonyit e nép, midőn e czélra 11,000 forintig kötelezte magát.

Sarkad is készül templomának tornya felemeléséhez; s miután megelőzött épitkezéseiből is adósság nélkül vergődött ki, most e nagyobb czélra rakja filléreit a takarékpénztárba.

Sonkolyos 212 frt erejéig egy 100 kilogrammos harangot rendelt meg.

Szakáll nem épitett, de kegyadományként a Martonffi családtól kapott 26 frtot és egy jóakarótól 2 frtot.

N.-Szalonta a torony s templom javitására 1750 frtot költött, mely czélra egyesek is 79 frtot adományoztak. A nép adakozási készsége a perselyezésben is kitünő, mert a mult évben a templomában gyült 163 frt, a szegények perselyében — mely esketés s keresztelésekor szokott kitétetni — 71 frtot. Az egyházközségi nép évi adója 4270 frt, 623 hekt. búza és 253 hekt. aljbúza.

Szemlak egyházközség mint erkölcsi tekintetben ugy anyagilag is, ugy hiszem, aránylag legjobb lábon áll. — Templom alapja 3000 frt; tandij fedezésre alap ismét 3000 frt. Ösztöndijjul pedig Schilling Frigyestől ugy adatott 100 frt, hogy az érintetlen maradjon mig 1000 frtig ki nem egészittetik, s azután fordittatnak kamatai rendeltetése czéljára.

Szentleányfalván is felszenteltetett mult évben az 1878-dik év óta épülő templom. — Önkéntes adakozás utján a szószék bársonnyal bevonva; felibe Hajdu János — ki már előbb is 30 frtot adott épitésre – 15 frtért koronát készittetett. A székekre is már meg van az alap.

Tárkányban a templom ujra cserepeltetett, kivül-belől kitisztittatott 400 frt költséggel egy iskola telek is vásároltatott 600 frtért, és a paplak ujra zsindelyeztetett. — Hasonlóul Nyégerfalva is 200 frtot költött, temploma javitására.

Tenke kifizetvén főiskola átalakitási tartozását, készülget középületei ujból épitéséhez, s az időnként nyert kisebb-nagyobb ajánlatokat a már eddig meglevő tőkéhez csatolja. De a nagy szegénység miatt, nem kezdhetvén még meg a nagy költségü épitkezést, templomát addig is türhető állapotra kijavitani törekszik.

Ugrán az uj iskola átadatott a használatnak. Adósság törlesztés végett nyert az egyház Bölönyi Sándor ur ő nagyságától 50 frtot és még egy kötvényen 18 frtot.

B.-Ujlakon a lelkész lakon történt 80 frtig javitás.

Bél-Zerind az államsegélyből nyert 111, Simonyi Lajos b. ő nmltóságától 50, mltsgos Tabajdi Károly ur gyüjtötte 225, összesen 386 frt segitségével épitett s felszerelt iskoláját elpusztitotta, lerombolta a kitört vizáradat, az nincs többé. — N.-Zerind uj paplakot épitett 1446 frton.

Vadászon a leányiskolához 451 frt költséggel uj tanterem épittetett. Kegyes adakozások is történtek. Vágó Ferencz végrendeletileg hagyott 20, Simon István 10, Vékás Ferencz 5, Miklós András 10 és Kovács János 20 forintot. Melyek buzditó emlékül az utókornak az aranykönyvbe bejegyezve vannak.

A miként bent az egyházak kebelében fel-fel buzdulnak a kegyadományok forrásai, éppen ugy kifolynak azok segély és könyöradomány czimén a szerencsétleneket és kárvallottakat felkeresve. — Majd minden egyház lerakta a mult évben is e részbeni adóját; és bár nem közöltetett velem — az árkárosultak esetét kivéve, melyről külön számadást van szerencsém beterjeszteni — a segély adomány menynyisége, aránylagosan bár aláfelé mégis következtethetünk N.-Szalontáról, mely Miskólcz, Eger, Mád, Páncsova s Ponkotának összesen 236 frtot küldött szét.

Fájdalmasan esik, de nem hallgathatom el azt, hogy nehéz csapások is sujtották egyházmegyénket. — Osztozott ez egész területén a mult nyár terméketlenségében, minek következése lett az, hogy sok helyeken nem folytak be olyan pontosan az egyházi tartozások mint egyébkor, és a belhivatalnokok is nem idejében s nem mind kapták be fizetésöket. De ezen általános csapást több egyházközségekben tetézte a mult deczember havi kitörése a Fekete- és Sebes-Körözsöknek. — Nem szükség hosszasan ecsetelnem a vészt s annak utókövetkezményeit eléggé ösmertettek ezek a lapokból. — Én csak elésorolom a tényeket a szerint, a mint azok tudomásomra hivatalosan jutottak.

Első helyen áll e gyászos sorban Bél-Zerind, mely majdnem egészben rom, s düledékei felett a remény s kétség és végelcsüggedés találkoznak; ezt követik Nagy-Zerind és Fekete-Gyarmat összeroncsoltan lakházaiknak majdnem egyharmada; határok nagyrészében a viz által sok károkat vallva. — Csak nem rég értesültem arról, hogy Boros-Sebessnek is egy lábnyi magas viz tolult templomába, s a belhivatalnokok keritéseit elsodorta. — Vadász, Sonkolyos és Fekete-Tót határai szinte megroncsoltattak az árviz által, melyek közül Sonkolyoson a lelkészi fizetésföld bekavicsoltatván, több időre használhatatlannak mutatkozik. A Sebes-Körözs ár kitörése tetemes kárt okozott Komádiban, hol a mellett, hogy a lapály földek közül mintegy 4 ezer hóld most is viz alatt áll, a községi lakházak közül is 76-ba hatolt be a viz kisebb-nagyobb mértékben, melyek közül 30 vagy 40 részint már leomlott, részint leomlandó s lakhatatlan.

Végül berekesztőleg a népesség állását is van szerencsém kimutatni következőkben : anyaegyház van egyházmegyénkben 43, lelkész és segédlelkész 47, leányegyház 127. — Lelkek száma 67,371, szülöttek száma 3354, halottak száma száma 2151. Ujházasok száma 784. Confirmáltak száma 918. Tanitók száma 78. Iskolakötelesek 6—12-ig 6745. Iskolába járók száma 5687. Iskolakötelesek 13—15-ig 2313. Vasárnapi s ismétlő iskola van összesen 9, ezekbe jár hézagosan 499 gyermek.

Ezen részletes esperesi jelentést, a midőn egyházmegyei közgyűlésünk tudomásul veszi, — annak alapján kimondja, hogy :

1-ször. Egyházmegyénk azon egyházaiban, hol a nyári iskoláztatás még most is elhanyagolva van, a kötelező erejü egyházmegyei és egyházkerületi e tárgyróli végzések haladéktalanul foganatositandók oly módon, hogy az ezen év folyamán már életbe léptetett nyári iskoláztatás miként jéről, az egyház látogatás, illetőleg az esperesi hivatal utján tudomást szerezhessen egyházmegyei közgyűlésünk.

2-szor. Sajnos tudomásul veszi egyházmegyei közgyűlésünk az egyházmegyénk több egyház községeiben, a nazarénismus és baptismus követésében nyilvánuló rajongást, de mert ugy van meggyőződve, hogy e baj gyökeresen, csakis társadalmi úton a nép értelmi fejlesztésével a józan vallás erkölcsi irány ápolásával gyógyitható, felhivja ugy a lelkészeket, tanitókat, mint általában az egyházak elöljáróit, hogy a fentebbi czélra működni és éppen az ezen irányt szolgáló „Vasárnap“ czimü vallásos irányu népies hetilapot terjeszteni, illetőleg pártfogolni buzgólkodjanak.

3-szor. Végül, a midőn örvendetes tudomásul veszi egyházmegyei közgyűlésünk a jelzett egyházak anyagi haladását s a kimutatott jótékony czélokra tett adakozásokat, mély fájdalmát nyilvánitja a bélzerindi, n.-zerindi és f.-gyarmati egyházakat ért gyászos csapás felett, melyet ha enyhitett is a nehéz és sulyos idők daczára is tiszántuli egyházkerület, sőt a haza több vidékéről küldött és hálás köszönettel fogadott segély-adomány, — de gyógyitani és kiépiteni a közreműködő szeretet részvéte, melyet egyházmegyei közgyűlésünk a maga részéről is esdve kér.

7. Felvétettek az esperesi scontro ügyek, melyek szerint :

1-ször. A pankotai egyházi elöljáróság, a 6/1879 sz. 1. alatti végzés folytán jelenti, hogy nem biztositott tőke követelését az illető két adósnál felmondta, s azok behajtása folyamatba van.

E jelentés tudomásul vétetik, s felhivatik a pankotai egyház elöljáróság, hogy a behajtás foganatositásáról, az egyházmegye elnökségéhez jelentést tegyen.

2-szor. Tamásdáról, a 6/1879 sz. alatti végzés daczára a gondnoki számadás nem terjesztetvén be, sőt illető lelkész jelentése szerint ott gondnok sem lévén.

Ugy az elmaradt gondnoki számadás megvizsgálására, mint gondnok állitásra, valamint az ezzel kapcsolatos kérvénynek egyházi törvényeink és gyakorlatunk értelmében leendő elintézésére, az egyházlátogató küldöttség bizatik meg, — jelentése a következő egyházmegyei gyülésre beváraudó.

3-szor. Az árpádi egyház azon jelentése, hogy 2-dik iskola épitésére pénzt gyüjt, s a főiskola épitési hátralék tartozását törleszteni igyekszik.

Azon jelentéssel vétetik tudomásul, hogy az e tárgyu 9/1879, és 6/1879 sz. 6. pont alatti egyházmegyei végzéseknek még ezen esztendő folyamán tegyen eleget; jelentése az egyházmegye elnökségéhez f. évi deczember 31-ig beterjesztendő lévén.

4-szer. Fenesen a 6/18789 sz. 8. pont alatti végzés daczára is mind ez ideig semmi intézkedés nem tétetvén az iskola épitésére.

A már hozott egyházmegyei végzés foganatositásával a folyó évi egyházlátogató küldöttség bizatik meg.

5-ször. Az anti egyházból a takarékmagtári hátrányok behajtását illetőleg semmi jelentés sem terjesztetvén be a 12/1879 augusztus daczára az egyházmegye elnökségéhez.

A midőn a mulasztásnak folyó évi junius 1-seig leendő pótlására az anti egyház elöljárósága utasittatik egyfelől, másfelől az egyházlátogató küldöttség megbizatik az e tárgyban hozott egyházmegyei határozat foganatositásával.

6-szor. A nagy-zerindi egyház azon jelentése, melyszerint a 13/1879. aug. végzésben jelzett pénzből a lelkészi lakot felépittette

Tudomásul vétetik.

8. Az esperesi hivatalhoz befolyt közpénzekről számadás Böszörményi Károly, Tabajdi József és Bán József kiküldöttek által megvizsgáltatván, a beterjesztett jegyzőkönyv szerint

1. Bevétel.

Államsegély osztalék az egyházkerületi pénztárnoktól . . .	934 frt
A tömeges biztositási jutalékból	26 „t
Összesen	960 frt

2. Kiadás.

A gyámintézeti pénztárnoknak átadatott az államsegélyből . .	573 fr
Az államsegélyt kiosztó bizottságnak	361 „
Egyházmegyei pénztárnok Nagy Péternek a tömeges biztositási jutalék	26 „
Összesen	960 frt

A számadás nyugtákkal ellátva rendben találtatván, esperes jelen számadás terhe alól felmentendőnek véleményeztetik.

A jelentés tudomásul vétetvén, esperes részére a jelen számadás terhe alóli felmentés megadatik.

9. Olvastatott az egyházmegyénkbeli árvizkárosultak részére gyült könyöradományokról beterjesztett esperesi számadás megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, mely szerint

I. Bevétel.

1)	A szakálli ref. egyháztól	11 frt	50 kr.
2)	A debreczeni egyházmegyéből . . .	41 „	60 „
3)	A zsadányi egyháztól	47 frt	53 „
4)	A mezőgyáni egyháztól	22 „	— „
5)	A tárkányi egyháztól	11 „	13 „
6)	A belényes-ujlaki egyháztól . . .	5 „	— „
7)	A debreczeni egyházmegyéből az egyházkerületi pénztárnoktól	55 „	— „
8)	A békésbánáti egyházmegyéből . . .	462 „	77 „
9)	A tenkei egyháztól	40 „	— „
10)	A nagy-harsányi egyháztól	16 „	57 „
11)	A fenesi egyháztól	15 „	— „
12)	Az ugrai egyháztól	33 „	52 „
13)	A szemlaki egyháztól	20 „	— „
14)	A sonkolyosi egyháztól	12 „	— „
15)	A nagy-szalontai egyháztól	50 „	— „
16)	A b.-böszörményi egyháztól . . .	60 „	— „
17)	Az alsó-szabólcs és hajdukerületi egyháztól .	108 „	81 „
18)	A heves és nagykunsági egyházmegye . .	147 „	53 „
19)	A geszti egyháztól	3 „	— „

20)	Az okányi egyháztól	30 frt	— kr.
21)	Az erdő-gyoroki egyháztól	18 „	— „
22)	Heves és nagykunsági egyházmegyéből	140 „	72 „
23)	A bihari egyházmegyéből	43 „	— „
24)	A sarkadi egyháztól	50 „	— „
25)	A békésbánáti egyházmegyéből	346 „	27 „
26)	A k.-apátii egyháztól	5 „	— „
27)	A békésbánáti egyházmegyéből	385 „	38 „
28)	A földesi egyháztól	6 „	— „
29)	Nádudvar T.-Dob és T.-Roff részéről küldi az egyházkerületi pénztárnok	20 „	47 „
30)	A szathmári egyházmegyéből	49 „	10 „
31)	A m.-sasi egyháztól	19 „	81 „
	Összesen	2276 frt	71 kr.

II. Kiadás.

1)	A bélzerindi lelkésznek elküldetett	21 frt	83 kr.
2)	A bélzerindi tanitónak	15 „	46 „
3)	A bélzerindi egyháznak	20 „	— „
4)	A bélzerindi lelkésznek	66 „	— „
5)	A bélzerindi tanitónak	46 „	— „
6)	Nagy-zerindi egyháznak	9 „	— „
7)	F.-gyarmati egyháznak	9 „	— „
8)	A bélzerindi egyháznak	196 „	— „
9)	A bélzerindi lelkésznek	75 „	— „
10)	A bélzerindi tanitónak	49 „	50 „
11)	Nagy-zerindi egyháznak	91 „	— „
12)	F.-gyarmati egyháznak	91 „	— „
13)	A bélzerindi egyháznak	178 „	— „
14)	A bélzerindi lelkésznek	72 „	— „
15)	A bélzerindi tanitónak	55 „	— „
16)	Nagy-zerindi egyháznak	79 „	— „
17)	F.-gyarmati egyháznak	79 „	— „
18)	Bélzerindi egyháznak	62 „	— „
19)	Bélzerindi lelkésznek	57 „	— „
20)	Bélzerindi tanitónak	39 „	60 „
21)	Nagy-zerindi egyháznak	40 „	50 „
22)	F.-gyarmati egyháznak	35 „	50 „
23)	Bélzerindi egyháznak	112 „	44 „
24)	Bélzerindi lelkésznek	72 „	20 „
25)	Bélzerindi tanitónak	50 „	— „
26)	Nagy-zerindi egyháznak	63 „	21 „
27)	Nagy-zerindi lelkésznek	10 „	— „
28)	Nagy-zerindi tanitónak	8 „	— „
29)	F.-gyarmati egyháznak	63 „	21 „
30)	F.-gyarmati lelkésznek	10 „	— „
31)	F.-gyarmati tanitónak	8 „	— „
32)	A komádi károsultak közt leendő kiosztás végett az előljáróságnak	5 „	50 „
33)	Bélzerindi lelkésznek	77 „	40 „
34)	Tanitónak	52 „	40 „
35)	Egyháznak	129 „	20 „
36)	Nagy-zerindi egyháznak	64 „	90 „
37)	F.-gyarmati egyháznak	64 „	90 „
38)	Bélzerindi egyháznak	31 „	— „
39)	Bélzerindi lelkésznek	20 „	20 „

40)	Bélzerindi tanitónak	13 frt	76 kr.
41)	Nagy-zerindi egyháznak	16 „	50 „
42)	F.-gyarmati egyháznak	16 „	50 „
	Összes kiadás	2276 frt	71 kr.

Összesitett kimutatás.

Bevétel.

1)	Debreczeni egyházmegye gyüjtése	96 frt	60 kr.
2)	Békés-bánáti egyházmegyéből	1194 „	42 „
3)	Heves és nagy-kunsági egyházmegyéből	288 „	25 „
4)	Alsó-szabólcs és hajdumegyei egyházmegyéből	108 „	81 „
5)	Bihari egyházmegyéből	43 „	— „
6)	Szathmári egyházmegyéből	49 „	10 „
7)	Nagy-szalontai egyházmegyéből	470 „	06 „
8)	Földes, Nádudvar, T.-Dob és Roff	26 „	47 „
	Összeg	2276 frt	71 kr.

Kiadás.

1)	A bélzerindi egyháznak elküldetett	728 frt	64 kr.
2)	A bélzerindi lelkésznek	461 „	63 „
3)	A bélzerindi tanitónak	321 „	72 „
4)	Nagy-zerindi egyháznak	364 „	11 „
5)	Nagy-zerindi lelkésznek	10 „	— „
6)	Nagy-zerindi tanitónak	8 „	— „
7)	F.-gyarmati egyháznak	359 „	11 „
8)	F.-gyarmati lelkésznek	10 „	— „
9)	F.-gyarmati tanitónak	8 „	— „
10)	Komádi károsultaknak	5 „	50 „
	Összeg	2276 frt	71 kr.

A számadás 42 drb nyugta és ellennyugtával ellátva rendben, számilag is helyesnek találtatván, a vizsgáló küldöttség esperesnek e számadás terhe alóli felmentését véleményezi.

A kiküldött vizsgáló bizottság jelentése tudomásul vétetvén, midőn esperes részére a számadás terhe alóli felmentést közgyülésünk — buzgó eljárásáért köszönetet szavazva — készséggel megadja, egyszersmind kedves kötelességének ismeri, a testvér egyházmegyéknek, egyházaknak és adakozóknak, a jelen kedvezőtlen viszonyok közt tanusitott szives részvétért s áldozatkészségért ezen jegyzőkönyvében hálás köszönetét nyilvánitani.

10. Az államsegély kiosztására választott bizottság beterjeszti jelentését, melyszerint az esperesi hivatal által hozzá áttett 361 frt államsegélyt a $^{71}/_{1878}$. sz. egyházmegyei végzés értelmében következőleg osztotta ki.

1)	A sonkolyosi egyháznak	50 frt
2)	A fekete tóti „	50 „
3)	A m.-gyoroki „	50 „
4)	A szakálli „	50 „
5)	A m.-gyoroki lelkésznek	40 „
6)	A szakalli „	40 „
7)	Diószegi Endre elnyomorodott lelkésznek	31 „
8)	Nagy-pereghi tanitó Spanyol Gusztávnak	25 „
9)	Szőllősi István sonkolyosi tanitónak	25 „
	Összesen	361 frt,

mely jelentéshez a segélyezettek által kiállitott 9 drb nyugta mellékelve van.

A jelentés tudomásul vétetvén, s a nyugták teljesen rendben találtatván, az iratok levéltárba tétetnek.

11. Olvastatott az egyházmegyei házipénztár megvizsgálására esperesileg kiküldött bizottság jelentése, melyszerint

I. Bevétel.

1) A házi pénztárban volt a mult évi számadás szerint kötvényekben és készpénzben	990 frt	33 kr.
2) Ehhez jött hátrányokból	75 „	60 „
3) Közköltőből	174 „	18 „
4) Jegyzőkönyvek árából	20 „	25 „
5) Bekebelezési és változási díjjakból	29 „	40 „
6) Kikölcsönzött 800 frt tőke 10% kamatja	80 „	— „
Összes bevétel	1369 frt	76 kr.

II. Kiadás.

37 darab nyugta szerint	490 frt	33 kr,
ezt levonva a bevételi összegből maradvány lesz kötvényekben és készpénzben	879 „	43 „
Ebből kötvényen kint van 800 frt, készpénzben 79 frt 43 kr.		
III. Hátrányban van kint összesen	208 „	25 „

a házipénztár állása e szerint 1873-dik évről 1087 frt 68 kr.

IV. Külön kezelés alatt van a tüzkármentesitési jutalékból 197 frt.

A pénztárnoki napló, mellékelt nyugták és kötvények átnézetvén és megvizsgáltatván, kiküldöttek a fentirt tételeket azon megjegyzéssel terjesztik elő, hogy a midőn egyrészről pénztárnok buzgó és lelkiismeretes hivatali működéséért, elismerés kifejezése mellett e számadás terhe alól felóldandó, másrészről a kiadott pénz biztositása tekintetéből, a kötvények kiállításánál a szabályszerüség szigoru megtartására utasitandó.

A jelentés tudomásul vétetvén, házi pénztárnok az 1873-dik évi számadás terhe alól felmentetik, a kötvények kiállításánál pedig — saját felelősségére — a szabályszerüség szigoru megtartására utasittatik, a hátrányban levők névjegyzéke pedig nyilvántartás tekintetéből jegyzőkönyvbe vezettetni rendeltetik.

A helv. hitv. n.-szalontai egyházmegyében levő egyházak hátrányainak kimutatása az 1880-dik év április hava 24-ig betürendben.

1) Ágya.	Ek. k. 1878/9—79/80	22 frt	— kr.
	E. m. k. „	12 „	60 „
	f. i. k. 1871-től per 21 frtjával.		
	ép. k. darabban	70 „	— „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	4 „	72 „
	5 darab apró irat ára	— „	50 „
2) Arad.	Ek. k. 1868/9—69/70—70/1—77/8—79/80	55 frt	— kr.
	e. m. k. — — — 77/8—79/80	8 „	40 „
	f. i. k. 1871. máj. 5-től per 5 frt 25 krjával.		
	ép. k. mind a 10 évről	481 frt	40 kr.
	Jegyzőkönyvek ára összesen	7 „	04 „
	5 darab apró irat ára	— „	50 „
3) Árpád.	Ek. k. 1878/9—79/80	19 „	— „
	e. m. k. — 1879/80	6 „	30 „
	f. i. k. 1876. decz. 2-tól per 10 50 kr.		
	ép. k. darabban	149 „	80 „
4) Bajj.	Ek. k. 1879/80-ról	7 „	— „
	e. m. k. „	3 „	— „
	f. i. k. „	8 „	40 „
5) Uj-Bátor.	ép. k. 10 évről	80 „	— „

6) Belényes.	Ek. k. 1879/80	3 frt	— kr.
	e. m. k. „	5 „	25 „
	f. i. k. „	10 „	50 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	2 „	92 „
	5 darab apró irat ára	— „	50 „
7) B.-Böszörmény.	Ek. k. 1879/80	22 „	50 „
	e. m. k. „	10 „	50 „
	Jegyzőkönyvek ára	2 „	94 „
	5 darab irat ára	— „	50 „
8) Erdőhegy.	ép. k. 2 évről	60 „	68 „
9) Fenes.	Ek. k. 1879/80	7 „	50 „
	e. m. k. „	5 „	25 „
	f. i. k. „	12 „	60 „
	ép. k. 6 évről	121 „	56 „
	Jegyzőkönyvek ára	2 „	92 „
	5 darab apró irat ára	— „	50 „
10) Geszt.	Ek. k. 1879/80	10 „	— „
	e. m. k. „	6 „	30 „
	f. i. k. „	12 „	60 „
11) E.-Gyarak.	Ek. k. 9 évről	54 „	— „
	e. m. k.	16 „	90 „
	ép. k. 9 évről	164 „	70 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	15 „	45 „
	egy irat ára	— „	10 „
12) Gyanta.	Ek. k. 1879/80	14 „	— „
	e. m. k. „	6 „	30 „
	f. i. k. „	31 „	50 „
	ép. k. 6 évről	226 „	32 „
	Jegyzőkönyvek ára	2 „	92 „
13) M.-Gyorok.	Ek. k. 1873/4—74/5—75/76—79/80	6 „	— „
	e. m. k. „ „ „ „	4 „	20 „
	f. i. k. 1860 máj. 4-től per 3 frt 15 kr		
	ép. k. darabban	21 „	— „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	6 „	— „
	egy darab irat ára	— „	10 „
14) Gyorok filiái.	ép. k. 10 évről	26 „	80 „
15) N.-Harsány.	ép. k. egy évről	23 „	70 „
16) M.-Homorog.	Ek. k. 1879/80	5 „	— „
	e. m. k. 5 évről	15 „	— „
	ép. k. 3 évről	42 „	48 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	7 „	46 „
	4 darab apró irat ára	— „	30 „
17) S.-Keresztur.	Ek. k. 1875/76—76/7—77/8—78/9—79/80	40 frt	— kr.
	e. m. k. „ „ „ „ „	15 „	75 „
	f. i. k. 1875 jun. 23-tól per 7 frt 56 kr.		
	ép. k. 8 évről	169 frt	60 kr.
18) Okány.	f. i. kamat régi egy évről	42 „	— „
	ép. k. darabban	363 „	40 „
19) Pankota.	ép. k. egy évi	12 „	8 „
20) K.-Pereg.	Ek. k. 1878/9—79/80	27 „	— „
	e. m. k. „ „	16 „	80 „
	f. i. k. 1870 máj. 15-től per 31 frt 50 kr.		
	ép. k. darabban	282 „	96 „
21) Remete.	E. kk. 1878/9—79/80	9 „	— „
	e. m. k. „ „	6 „	— „
	f. i. k. 1877 máj. 10-től per 7 frt 35 kr.		
	ép. k. mind a 10 évről	151 „	60 „

	Jegyzőkönyvek ára összesen	8 frt.	72 kr.
	egy darab irat	— „	10 „
22) M.-Sas. Ek. k. 1878/9—79/80		19 „	— „
	e. m. k. „ „	12 „	60 „
	ép. k. egy évi	26 „	50 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	4 „	72 „
	5 darab apró irat	— „	50 „
23) B.-Sebes. Ek. k. 1877/8—79/80		9 „	— „
	e. m. k. „ „	9 „	45 „
	f. i. k. 1875 márcz. 23-tól per 5 frt 25 kr.		
	ép. k. 3 évről	17 „	46 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	6 „	82 „
	3 darab apró irat	— „	37 „
24) Sonkolyos. 1877/8—78/9—79/80		7 „	50 „
	1878/9—79/80	4 „	20 „
	f. i. k. 1877 márcz. 10-től per 4 frt 20 kr.		
	ép. k. 6 évről	39 „	— „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	5 „	2 „
25) Jánosfalva. f. i. k. 1864 márcz. 16-tól per 3 frt 15 kr.			
26) M.-Szalonta. ép. k. egy évről		190 „	— „
27) Szentleányfalva. Ek. k. 1879/80		4 „	50 „
	e. m. k. „	2 „	10 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	2 „	92 „
	5 darab apró irat	— „	50 „
28) Tárkány. E. kk. 1879/80		6 „	50 „
	e. m. k. „	5 „	25 „
	ép. k. 5 évről	99 „	30 „
	f. i. k.	12 „	60 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	2 „	92 „
	5 darab apró irat	— „	50 „
29) Nyégerfalva. 1879/80-ról összesen		7 „	— „
30) Tenke. Ek. k. 1878/9—79/80		21 „	— „
	e. m. k. „ „	12 „	60 „
	f. i. k.	63 „	— „
	ép. k. évről	167 „	50 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	4 „	72 „
	5 darab apró irat ára	— „	50 „
31) F.-Tót. ép. k. 10 évről		52 „	40 „
	egy irat ára	— „	10 „
32) Ugra. E. kk. 1876/7 - 77/8—78/9—79/80		42 „	— „
	e. m. k. „ „ „ „	25 „	20 „
	ép. k. 3 évről	89 „	40 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	8 „	72 „
	5 darab apró irat ára	— „	50 „
33) B.-Ujlak. ép. k. darabban		49 „	80 „
34) Bélzerind. Ek. k. 1877/8—78/9—79/80		13 „	50 „
	e. m. k. „ „ „	9 „	45 „
	f. i. k.	25 „	20 „
	ép. k. 2 évről	23 „	52 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	6 „	82 „
	1 darab irat ára	— „	10 „
35) N.-Zerind. f. i. k. 1879/80-ról		37 „	80 „
	„ egy régi	37 „	80 „
36) Vadász. Ek. k. 1878/9—79/80		19 „	— „
	e. m. k. „ „	12 „	60 „
	ép. k. egy évről	27 „	36 „
	Jegyzőkönyvek ára összesen	4 „	72 „

	5 darab irat	— frt. 50 kr.
37) Csermő. ép. k. 9 évről		26 „ 10 „

Jegyzet. Ek. k. = egyházkerületi kőltség. — e. m. k. = egyházmegyei kőltség. — f. i. k. = főiskolai kamat. — ép. k. = építési kőltség.

12, Olvastatott az 1879 november 12-én tartott egyházmegyei közgyűlés 7. számu végzésében, a magyar ref. köznevelés és közoktatás egyházmegyei közgyűlés szervezetének, conventileg elfogadott szabályzata tárgyában, véleményes jelentéstételével megbizott egyházmegyei küldöttség munkálata, — melyet is egyházmegyei közgyűlésünk, teljes egészében elfogadván, és magáévá tevén, a magyar ref. köznevelés és közoktatás szervezésére vonatkozólag a következőkben terjeszti elő véleményét :

Egyházmegyei gyűlésünk általános elvi szempontból azon nézetének ad kifejezést, hogy — tekintettel azon súlyos anyagi viszonyokra, melyek évek hosszú sora óta ugy az egész magyar hazára, mint különösen a magyar ref. egyházakra nehezednek, — az egyetemes magyar ref. egyházak a köznevelés és közoktatásra irányzott s általa is a legmelegebb ronkonszenvvel üdvözölt szervezkedését és munkálkodását egyelőre nem véli oly széles térre kiterjesztendőnek, mint az a „szabályzat“-ban felölelve van; nehogy ezáltal azon két hiba valamelyikébe essünk, hogy vagy erőink elforgácsolása által a felölelt terek egyikén sem mutathat fel oly eredményt, mint az ugy ref. egyházunk érdekében szükséges volna, mint korunk iránya megköveteli; vagy az óhajtott és a korszellem által megkövetelt eredményt elérni akarván, különben is csekély anyagi erőink túlfeszitésére ragadtassunk, s ez által talán egyes szegényebb egyházaink lételét koczkáztassuk.

Ennélfogva egyházmegyei gyűlésünk egyelőre összes erőinket a népnevelési és oktatási intézetekre, a középtanodákra és a főiskolák közül a theologia- és tanárképző intézettel összekötött teljes bölcsészeti fakultásra véli forditandónak; a keresztyén felebaráti nevelőintézetek és a jogi- s államtudományi akadémiák felállitását, — mint a melyek természetüknél fogva kevésbé felekezeti jellegüek, — kiválólag az állam feladatának tartja, természetesen fentartván ref. egyházunk jogát ez utóbbi intézetek felállithatására nézve is, ha majdan előbb érintett intézeteink teljes szervezése és a kor szinvonalára emelése után anyagi erőnk azt megengedi. Különösen a jogi- s államtudományi akadémiák egyelőre elejtését azért is hiszi szükségesnek, hogy az ekként megtakaritott szellemi és anyagi erő is a bölcseleti fakultás emelésére forditthassék.

A már létező s jövőre állitandó egyetemeket illetőleg pedig egyetemes ref. egyházunk legfőbb feladatának tartja oda hatni az állam-kormánynál, hogy azok ne csak papiron, hanem, mint lenni kellene, tényleg is felekezet nélküliek legyenek; mi, — főleg a budapesti egyetemnél — a közalapok természetének tisztázásával válnék lehetővé. Ha ekként az országos egyetemek felekezeti jelleg nélküliek : ugy egyetemes egyházuuk fel lesz oldva egyelőre azon — viszonyaink között — súlyos anyagi megterheltetéssel járó kötelesség alól, hogy ref. egyetemet kellessék felállitania.

Azon nagyfontosságnál fogva, melyet egyházmegyei gyűlésünk összes köznevelési és oktatás-ügyünk gyökeres szervezésében a népoktatásnak tulajdonit, támaszkodva számos szegény egyházunk tényleges anyagi állapotára, ép a népiskolák érdekében egy más fontos elvi kérdésre bátorkodik az egyházkerületi közgyűlés figyelmét irányozni.

Ismeretes ugyanis a gyakorlati életből számos egyházunk nyommasztó anyagi helyzete, melyszerint még a jelen csekély fizetési viszonyok mellett is alig képesek lelkészeiket s tanitóikat fentartani; annyira, hogy ezek az önfentartás kényszerüségének nyomása alatt igen gyakran állásuk és hivatásukkal meg nem egyeztethető megélhetési módokra szorittatnak, vagy pedig az anyagi nyomor miatt erkölcsileg is alásülyedvén, csak a szellemi proletáriatust nevelik. Mi fog történni ezen szegény egyházakkal, ha azok arra kényszeritttetnek, hogy tanitóiknak a „Szabályzat“-ban előirt fizetést biztositsák? Bizonyára ezek léte fog koczkára tétetni.

Ennélfogva hasson oda az egyházkerület a majdan szervezendő országos egyháztanácsnál, hogy eme szegény egyházakban lelkész-tanitói állomások létesittes-

senek, melyeknek betöltői lelkészi jellegök megtartása mellett köteleztessenek az országos nyugdij-intézetbe belépésre, hogy ekként nyugdij jogosultsággal birjanak; csak ily módon remélhetvén, hogy az eddigi lelkészi és tanitói fizetések egyesitése által az illető egyházközségek iskolái a „Szabályzat"-ban előirt kellékeknek megközelitőleg megfelelhetnek.

Ez általános elvi szempontokon kivül a főtiszteletü egyházkerület figyelmét a „Szabályzat" következő egyes pontjaira hivja fel egyházmegyénk :

1-ször. A népiskolákról szóló fejezet 59. és 60. §§-ai szerint ideiglenes és segédtanitókul csak oly egyének alkalmazhatók, kik vagy a tanitóképezdei tanfolyamot, vagy a theologiai tanfolyamban a nevelés és tanitás-tant végezték, vagy a kik az érintett tanfolyamot nem végezték ugyan, de valamely tanképesitő testület előtt előleges vizsga folytán igazolták képességöket; ily egyének is azonban csak egy évre alkalmazhatók.

Egyházmegyei gyülésünk a leghőbben óhajtja ugyan, hogy felekezetünk minden iskolái képesitő oklevéllel biró tanitókkal láttassanak el. Azonban tekintettel különösen szegényebb egyházainkban fenforgó azon körülményre, hogy azok iskoláiban sok oly tanitó van jelenleg alkalmazásban, kik még az ideiglenes és segédtanitókra vonatkozólag a „Szabályzat"-ban felállitott elméleti követelményeknek sem felelhetnek meg, annál kevésbé pedig a rendes tanitókban megkivántató kellékeknek; és, bár a gyakorlati téren elég ügyességet mutatnak is, alig hirhatók reá, hogy maguknak a kivánt oklevelet megszerezzék; tekintettel továbbá arra, hogy ha e tanitók a „Szabályzat" szigoru keresztülvitele folytán állásaiktól elmozdittatnak, számos iskolánk maradna tanitó nélkül, annyival inkább, mert tanitóképző intézeteink távolról sem bocsáthatják ki jelen viszonyaink között, a szükséges számu képzett tanitókat; — ezekre tekintettel kéri egyházmegyénk, hogy a „Szabályzat" érintett §§-ai akként módosittassanak, hogy az egyházmegyei tanügyi bizottságnak, vagy az egyházmegyei közgyülésnek adassék meg azon jog, hogy oly tanitókat, kik nem birnak ugyan az idézett szakaszokban foglalt elméleti követelményekkel, de 2—4 évi tanitóskodás által gyakorlati képességöket igazolták, állomásaikon ideiglenesen továbbra is meghagyhassák; az ujból alkalmazandó tanitókra nézve is teljes érvényökben fentartatván a „Szabályzat" intézkedései.

2-szor. Az iskolaügyre hátrányosnak, sőt eshetőleg veszélyesnek hiszi egyházmegyénk a „Szabályzat" 64. §-ának azon intézkedését, mely szerént „a tanitó halála esetén özvegye és árvái legalább félévig, vagy ha tanév elején történt a halálozás, az egész folyó tanévre élvezik a lakás és fizetés egy részét; s ez idő alatt ideiglenes tanitó alkalmazandó az elhunyt helyetteséül.

Tisztelettel hajlik ugyan meg egyházmegyénk azon kegyelet előtt, mely ez intézkedésben érvényesül; a mennyiben azonban tudomásunk szerint ma már minden tanitó vagy valamely egyházmegyei, vagy ilyen nem létében az országos nyugdij-intézetnek köteles tagja, s következőleg özvegye és árvái az illető nyugdij-intézetből segélyzésben részesülnek : tekintettel a tanügy érdekére, oly intézkedést vél életbe léptetendőnek, hogy a halálozás által megürült tanitói állás a legrövidebb idő alatt lehetőleg rendes, esetleg a rendessé tételre kilátással biró tanitóval töltessék be, nehogy a tanitók gyakori időközi választás által a tanügy szenvedjen, a tanitó özvegye és árvái a nyugdijban különben is kárpótlást nyervén.

3-szor. Melegen üdvözli egyházmegyénk a „Szabályzat" 66. §-ának az elemi tanitók anyagi állapotának javitására irányzott azon intézkedését, mely szerint „rendes tanitó javadalma tisztes lakás ¼ hold kerttel (vagy ezek helyett 100 frt) és 400 frt fizetés, vagy ezzel felérő természetbeli jövedelem."

Nem mulaszthatja azonban el, hogy az egyházkerület figyelmét azon szegényebb egyházaink anyagi állapotára irányozza, melyek a fent érintett javadalmazást, létalapjok veszélyeztetése nélkül, nem lesznek képesek tanitójoknak biztositani.

Ennélfogva véleményünk : osztályoztassanak a tanitói fizetések akként, hogy mig városokban s jelentékenyebb egyházközségekben meghagyatik a „Szabályzat"-ban tervezett 400 frt minimális összeg, addig szegényebb egyházközségekben, az egyházmegye és egyházkerület helybenhagyásával, a tanitói fizetés, a helyi viszonyok

tekintetbe vételével legalább 300 forint minimumban állapittassék meg, s a „Szabályzat" idézett szakaszai ehez képest módosittassanak.

Áttérve a „Szabályzat"-nak a középiskolák szervezetét tárgyazó részére, midőn őszinte elismeréssel adózunk a Conventi munkálat készitőinek azon nemes buzgalma és ügyszeretéért, melylyel ugy közép-iskoláink általános szellemi érdekeinek, mint különösen tanárainak anyagi helyzetén és hivatalos teendőiknek könnyitésén munkálkodnak: nem mulaszthatjuk el kifejezést adni azon meggyőződésünknek, hogy a „Szabályzat" merev keresztülvitele vidéki gymnasiumaink és reáliskoláink létét tenné kérdésessé.

Ugyanis: alig ismerünk egyházkerületünkben oly vidéki gymnasiumot, mely oly dús alapitványokkal birna, vagy melynek fentarthatósága oly szerencsés anyagi viszonyok között lenne, hogy a „Szabályzat" 133—133. §§-aiban a tanerőkre és a tanári fizetésekre vonatkozó követelményeknek megfelelni képes lenne.

És a mennyiben legjobb tudomásunk és meggyőződésünk szerint, vidéki középiskoláink ugy a közel, mint a régibb multban — bár a központi hasonló intézeteknél kevesebb tanerőkkel és csekélyebb javadalmazás mellett, több hivatalos teendőkkel megterhelve — maguk által a központi iskolák által is elismerten, fontos nevelési és oktatási feladatot teljesitettek: az éppen emelni szándékolt nevelésügyre felette nagy veszteség háromlanék, vidéki középiskoláink elestéből, annyival inkább, mivel ez esetben a megmaradandó 2—3 (csak egyházkerületünket véve figyelembe) középiskola nem volna képes befogadni az ifjuságot, főleg ha figyelembe veszszük a „Szabályzat" azon intézkedését, mely egy-egy osztályban legfelebb 40 tanuló felvételét engedi meg, és egy középiskolánál legfelebb 3 párhuzamos osztály felállitását véli lehetőnek.

Mindezeknél fogva egyházmegyei közgyülésünk a „Szabályzat" érintett 131—133. §§-ait a következőleg módositani kéri:

1-ször Tétessék lehetővé, hogy az egyházkerület helybenhagyásával oly vidéki középiskolák, — melyeknek anyagi ereje többet meg nem enged, és egyébként létezésök vagy az egyházmegyei vagy nemzetiségi szempontból szükségesnek mutatkozik, — fennállhassanak, az igazgató beszámitásával s a rendes tanárokkal egyenlő munkakörrel, annyi rendes, eshetőleg egy-két rendszeresitett segédtanárral, a hány az osztályok száma; sőt rendkivüli esetben ideiglenesen egygyel kevesebb tanerővel, mint az osztályok száma; feltéve, hogy az alkalmazott tanárok az ekként reájok néző nagyobb tehertől vissza nem riadnak, és ha a kiszabott tanterv — minden összefogás szigoru kizárásával — teljes egészben kereszülvihetőnek mutatkozik.

2-szor A rendes tanárok tanóráinak száma tulnyomólag szellemi foglalkozás mellett 26-ra, gépileges foglalkozás mellett (rajz, szépirás, torna) a körülmények kényszerüsége folytán eshetőleg 30—32-re emelhető legyen.

3-szor A tanári fizetések megállapitása, a helyi körülmények figyelembe vételével, tartassék fenn az egyházkerületi tanügyi bizottságnak, illetőleg ez egyházkerületi közgyülésnek, azon megszoritással, hogy a minimalis összeg 800 frt fizetés és lakás, vagy 200 frt lakbérnél kevesebb nem lehet, a törzs fizetésnek a hatodik évtől a 15-ig 3%-os emelkedésével.

4-szer Az igazgatói tiszteletdij megállapitása tartassék fen az iskolát fentartó hatóságnak.

Végül azon óhajunknak adunk kifejezést: méltóztassék az egyhazkerületi közgyülés oda hatni, hogy mielőbb létesitessék vagy egyházkerületileg, vagy az egyetemes magyar ref. egyház által, vagy országosan egy közép tanodai tanárok nyugdijintézete, s hogy a polgári iskolával kapcsolatos gymnasiumok tanárai is a felállitandó nyugdijintézetnek a tisztán középtanodai tanárokkal egyenjogu tagjai legyenek.

13. Olvastatott a főtiszteletü püspöki hivatalnak az espereshez intézett 1678. sz. levele, melyben a szalontai egyházmegyének 1879. augusztus 21-én hozott 8. számu s november 12-én 4-ik sz. a. megujitott — az aradi lelkész Bökényi János elmozditását tárgyazó végzésének végrehajtását ismételve elhalasztani javalja, már azon okból is, mert az aradi presbyterium által, a lemondás alkalmával ujabban

emelt vádak megvizsgálva nincsenek, egyszersmind megütközve fogadja, hogy az aradi presbyterium lemondásában foglalt sértő kifejezések, — melyekben a püspöki hivatal egyoldalu önkényesnek neveztetik, mint a mely az egyház és egyházmegye önkormányzati jogának félretételével elnöki uton intézkedik, — az egyházmegyei gyülés jegyzőkönyvében egy szóval sem érintetik, s nem roszaltatik.

Egyházmegyei közgyülésünk mint ennek az 1879. évi november 12-én tartott 4. számu végzésében is kifejezést adott, augusztus 21-én hozott 8. számu itéletét teljesen indokoltnak tartja, s annak végrehajtásától ez alkalommal azon okból áll el, mert ezen ügy a napokban tartandó egyházkerületi gyülésen vég eldöntést nyer, s nem látta szükségesnek az itélet végre nem hajtását javalló átirat következtében beadott ujabb panaszok megvizsgálását, mivel ha ezek teljesen alapta anoknak bizonyulnának is, az 1879. aug. 21-iki 8. számu itélet az aradi egyház nyugalma, sőt fentállására való tekintettel teljesen indokolva van.

A mi az aradi egyháztanács lemondó levelében foglalt, neheztelt kifejezéseket illeti, egyházmegyei gyülésünk azt tárgyalás alá nem vevén, nem is roszalhatta. Azonban megbizza a legközelebbi egyházkerületi gyülésen megjelenendő küldötteit, hogy ha ez a gyülés folyamán szóba hozatnék, egyházmegyénk nevében megnyugtató felvilágositást adjanak.

14. Felolvastatott Szondi Imre peregi lelkésznek az esperesi hivatalhoz az 1879. április 2-én tartott egyházmegyei közgyülés 7. számu 7. pontjában elrendelt fegyelmi vizsgálat tárgyában intézett levele, melyben a vizsgálat szükségtelen, sőt jogtalan voltát bizonyitván, annak beszüntetését kéri.

Miután egyházmegyei közgyülésünk az 1879. április 2-iki 7. számu és 1879. november 12-iki 8. számu végzésében a peregi egyházba fegyelmi vizsgálatot rendelt el, s erre küldöttséget nevezett ki, e küldöttség pedig megbizatásában még eddig el nem járt, az egyházmegye elnöksége utján felhivatik a vizsgálat mielőbbi megejtésére, utasittatván, hogy vizsgálatát panaszló kérvényére is terjeszsze ki.

15. Daróczi Dániel f.-tóti lelkésztanitó az 1879. év augusztus 21-én tartott egyházmegyei közgyülés 11. számu azon végzését, melyszerint ő f.-tóti hivatali állását, akár csere utján, akár egyébként 1880. április 24-én elhagyni köteles leend, oda változtatni kéri, hogy állomásán továbbra megmaradhasson, a f.-tóti egyháztagok közül pedig Sebes Gyula és 8 társa, az egyházmegye hivatolt végzésének foganatositását kérik.

Egyházmegyei közgyülésünk augusztus 21. hozott 11. számu végzéséhez felhozott indokainál fogva ragaszkodik, és azt most is fentartja annyival is inkább, mert saját határozatát változtatni jogositva nincsen is, az ujabban beterjesztett iratokat pedig, mint a melyek semmi ujat és a dolog érdemére vonatkozót nem foglalnak magukban, figyelmen kivül hagyván, az egyházmegye 11/1879. számu végzése, az ügyiratokkal együtt megerősités végett a főtiszt. egyházkerületi gyülésre hivatalból felterjeszti.

16. Olvastatott az árpádi belhivatalnokoknak az egyházmegyei közgyüléshez intézett kérvénye, melyben az árpádi egyháztanácsnak, a lelkész és tanitót egyházi adó fizetésre kötelezett végzését hatályon kivül tétetni kérik, s ezzel kapcsolatban 4 árpádi presbyter folyamodványa, melyben a lelkészi 16 öl fafizetést 10-re, a tanitói 10 öl fafizetést 6-ra leszállittatni kérik, azon okon, mivel mig a fafizetés megállapitásakor annak beszerzése könnyen és ólcsón volt eszközölhető, ma már az egyház azt beszerezni majdnem képtelen, ezenkivül a fa értéke a mai időben már tizszeres, s a belhivatalnokok szükséglete különben is 26 öl fát fel nem emészt.

Az árpádi egyháztanácsnak, a törvény és gyakorlattal határozottan

ellenkező intézkedése felett méltó rosszalását fejezi ki egyházmegyei közgyülésünk, s a belhivatalnokokat személyük után egyházi adó fizetésre kötelező végzést, mint minden törvényes alapot nélkülözőt semmisnek nyilvánitja; a mi belhivatalnokok fafizetésének leszállitását illeti, ebbe mint fizetés csonkitásba közgyülésünk bele nem egyezhetik, azonban ha a belhivatalnokok fafizetésének beszerzésére, mint folyamodók állitják, az egyházközség képtelen, a lelkész és a tanitóval — annak egy részét méltányos árban megváltva — békés egyességre léphetnek a törvényes ut és gyakorlat megtartása mellett.

17. Beterjesztetett a n.-zerindi egyház jelentése a templom, a „Balogh és Tabajdi Terézia“ buza és „Bán József és neje“ orgona-alapokról.

A jelentés tudomásul vétetvén, levéltárba teendő.

18. Felvétetett Szőcs Imre bélzerindi lelkész kérvénye, melyben miután egyháza az elemi csapás által sujtva elenyésző félen van, üresedés esetén lelkészi alkalmaztatást, vagy ennek lehetősége fent nem forogván, a lelkészi gyámintézet vagy az államsegélyben való részesittetését kéri, ezzel kapcsolatban Tabajdi József bélzerindi jegyző és egyháztag szóval jelenti, hogy az egyházközség szervezkedik, s az egyházmegyei hatóságtól ugy az egyházi ügyekre mint főként a már régebben megszakadt tanügyre nézve kér intézkedést.

Miután a bélzerindi egyház fentmaradását vagy végpusztulását ez idő szerint még megállapitani nem lehetett, sőt igen alapos a remény, hogy ez romjaiból kikelve, rövid idő alatt uj életet nyer, Szőcs Imre lelkész elemi csapás által sujtott egyháza sorsának figyelemmel kisérésére s annak lelki gondozására utasittatik, különösen figyelmébe ajánltatván a gyermekek iskoláztatására és tanitására való folytonos felügyelet, ezenkivül az egyházmegye elnöksége is felhivatik, hogy az egyház jövője feletti intézkedésnél, személyesen vagy megbizottja által közreműködjék.

19. Államsegélyért folyamodtak Tömöri Mihály b.-sebesi és Kincses Pál tamásdai lelkész, Sonkolyos és Jánosfalva.

Az egyházmegyénknek évenkint adatni szokott államsegély az állandóan segélyezettek közt oly apró részletekre van osztva, hogy azt több részre osztani nem volna czélszerü, ugyanazért ily czimen folyamodók fel nem vétethetnek.

Boros-Sebes és lelkésze Tömöri Mihály tekintettel anyagi helyzetökre és arra, hogy a kisded egyház idegen nemzetiségek közé van ékelve, a ref. segély-egyletnek pártolólag ajánltatnak.

20. Az egyházmegye alapitványára leendő felvétetésért a következő szegény tanulók folyamodtak: Thurzó Lajos VI-dik osztálybeli kitünő, Kovács Dániel V-ik osztálybeli kitünő, Kiss Dániel III-dik osztálybeli elegendő, Szathmári István III-dik osztálybeli elegendő bizonyitványnyal és Nagy Dániel értesitő nélkül.

Folyamodók közül Thurzó Lajos és Kovács Dániel szegény tanulók, beterjesztett iskolai bizonyitványaik alapján, a szalontai egyházmegye alapitványára ez évre felvétetnek s annak kamataiban egyenlően részesittetni határoztatnak.

21. Nyégerfalván Szabó József tanitó állásáról lemondván, más tanitóságot, az egyház elöljárói pedig alkalmasabb tanitót kérnek.

A nyégerfalvi egyházban Kiss Sándor volt hegyköz-száldobágyi tanitó, képességi bizonyitványa alapján alkalmaztatik, s az egyházmegyébe bekebeleztetik.

22. Beterjesztetett az 1879. év november 12-én tartott egyházmegyei közgyülés 16, és 17. szám alatti végzés végrehajtásával megbizott küldöttség véleményes jelentése, melyszerint az egyházmegye házipénztárnokának az egyházkerületi

pénzek kezelési módjára vonatkozó javaslatát megvizsgálván, e tárgyban véleményes jelentésöket következőkben terjesztik elő:

1. A debreczeni főiskola átalakitási tőke és kamatot illetőleg — alapul fogadtassék el a debreczeni főiskolai pénztárnok Varga Lajos urnak ide mellékelt, s általa 1879. évi október 18-án kiállitott — Osváth Imre nyugalomba lépett esperes által az 1880. évi március 17-én saját aláirásával elfogadott részletes kimutatása.

A pénzeket szedje és kezelje az egyházmegye pénztárnoka, nyugták és ellennyugták mellett az esperesi hivatal utján évenként számoljon a főiskolai pénztárnoknak, számadását a hátrányosok kimutatásával évenként terjeszsze az egyházmegyei közgyülés elé, s ez vezettessék az egyházmegyei közgyülés jegyzőkönyvébe.

2. A főiskolai épitési költséget illetőleg a pénz beszedését — mint eddig is — vezesse és kezelje az egyházmegye házipénztárnoka, nyugták és ellennyugták mellett; az esperesi hivatal utján számoljon be a főiskolai pénztárnoknak. Számadását e részben is a hátrányok kimutatásával terjeszsze az egyházmegyei közgyülés elé; mely szintén az egyházmegyei gyülés jegyzőkönyvébe lenne felveendő.

3. Az egyházkerületi, egyházmegyei jegyzőkönyvekre, s általában minden oly nyomtatványokra nézve, melyek az egyházmegyében levő egyházak részére fizetés mellett küldetnek az esperesi hivatalhoz, — véleményünk az, hogy a kötelezett árt a házipénztárnok az esperes utalványára egészben fizesse ki; az ő tiszte lévén a részletezett költséget az egyes egyházaktól beszedni.

Végül megjegyezzük, hogy ugy a főiskola átalakitás, — mint a főiskola épitésének költségéről; valamint a jegyzőkönyvek s egyéb nyomtatványokról vezetett számadások az 1878, 1879. év végéig tisztába hozattak: ugy hogy e pénzt és számadást kezelő nyugalomba lépett esperes Osváth Imre urat, — a csatolt 10 darab nyugta s egy darab kimutatás alapján, a számadás kötelezettsége alól felmentendőnek véleményezzük.

A mi pedig az 1879. évi november 12-én tartott egyházmegyei közgyülés 17-dik számu végzéséből nyert megbizásunkat illeti: bátrak vagyunk megjegyezni, hogy a két folyamodó — Fekete-Tót és Jánosfalvai egyházak az egyházkerületi s egyházmegyei közköltség czimén éveken keresztül felgyült hátralékaikból azok, melyek a főiskola átalakitási és épitési költségek (melyek is Fekete-Tótnál 52 frt 40 kr, Jánosfalvánál 93 frt 55 kr összeget tesznek) semmi körülmények közt — és általunk — el nem engedhetők; mig az ezeken felüli s inkább az egyházmegyét érdeklő hátrányokat (mely Fekete-Tótnál 47 frt 64 kr, Jánosfalvánál 24 frt 90 kr) tekintetbe véve a fentirt két egyház lakosainak nagymérvü szegénységét, elemi csapások által szenvedett inségét, elengedendőnek véleményezzük; mely esetben ennek leirásával, illetve a főiskola átalakitási és épitési költségnek a részükre nyerendő segélyből leendő törlesztésének eszközlésére az egyházmegye házipénztárnoka volna megbizandó.

E javaslat egész terjedelmében elfogadtatván, határozati erőre emeltetik, utasittatván pénzkezelők ahoz leendő alkalmazkodásra.

23. Mester József szalontai tanitó a debreczeni tanitóképezdei tanárkar által kiállitott bizonyitvány alapján bekebeleztetést kér.

Mint végzett tanitóképezdei növendék bekebeleztetik, és jelen állásán ideiglenes minőségben megerősittetik.

24. Balogh József erdőhegyi tanitó beterjesztett oklevele alapján végleges megerősittetését kéri.

Oklevele alapján mint rendes tanitó megerősittetik.

25. A n.-szalontai ref. egyháztanács, — helybenhagyás és megerősités végett beterjeszti egyházhivatalnokainak, u. m. 2 lelkész, 8 elemi tanitója és orgonistakántorának módositott dijleveleit, — melyekben a módositás abban áll, hogy mind az eddig részint pénzben, részint gabonában kivetett egyházi adó az ./. alatt jegyzőkönyv szerént az 1880. évtől fogva kizárólag pénzben fog kivettetni az egyház tagjaira; és az egyházhivatalnokok 2 ./. alatt csatolt nyilatkozatuk szerint, az egyháztanács ajánlatara, hajlandók, a fizetésükbe kötelezett kétszeres gyült buzát, köblönként 6 frtjával, a gyülevész zabot köblönként 3 frtjával, pénzül elfogadni, — illetőleg megváltani, — ezen kölcsönös egyezség utján létrejött termékváltságot, illetve fizetés módositást helybenhagyatni és megerősittetni kéri.

Á 3—3 egyező példányban beterjesztett módositott dijleveleket, az 1—1 példányban beterjesztett régi dijlevelekkel egybehasonlitván, egyházmegyei gyülésünk, miután meggyőződött, hogy azok, a termékváltsági áron — és a kántori fizetés emelkedését feltüntető 2 hold föld adományon kivül teljesen egyezők, — a felhozott indokok alapján, a jelzett termékváltságba, t. i. a gyült buzának köblönként 6 frtjával, — a gyült zabnak köblönként 3 frtjával leendő megváltásába, 5 évi időtartamra beleegyezik, — és az eképen kiállitott módositott dijleveleket, az 1880—1885. év tartamára, a maga részéről helybenhagyja, és azokat végmegerősités végett, a tiszántuli egyházkerület közgyülésére párlólag felterjeszti.

26. Lelkészgyámintézeti elnök Ercsei Sándor és Szél Kálmán pénztárnok az 1880. január 2-iki zárlat alapján beterjesztik a gyámintézeti pénztár állásróli jelentésöket a következőkben.

1)	1878. deczember 31-én volt a pénztár állása . .	16,801 frt	59 kr
	mely összegből 27 frt 52 kr kamat a Soltész Lajos bepereltetésével töröltetvén, lett az	16,774 „	07 „
2)	A kötvényen elhelyezett tőke 10% kamatja . .	465 „	17 „
3)	„ „ „ 8% „ . .	54 „	— „
4)	A szalontai takarékpénztárban levő tőke kamatja .	775 „	29 „
5)	Nyeste István kegyeleti átalánya	225 „	— „
6)	Ennek mint kölcsöntőkének 8% kamatja . .	12 „	— „
7)	Nyeste Istvánnak mint uj tagnak kétszeres tagsági dija	20 „	— „
8)	19 lelkész tagsági dija á 21 frt	399 „	— „
9)	16 „ „ „ á 14 frt	224 „	— „
10)	8 „ „ „ á 7 frt	56 „	— „
11)	Önkéntes tag Tabajdi Lajos tagsági dija . .	21 „	— „
12)	Rendkivüli tag Diószeghi Endre	3 „	— „
13)	Mezei Ferencz évi adománya	6 „	30 „
14)	Államsegély	573 „	— „
15)	Több egyházak adománya	25 „	88 „
16)	Késedelmi kamat	17 „	93 „
	Tőke és bevétel összesen	19,651 frt	64 kr.

Ez összegből kiadatott:

1)	2 nyugalomra lépett lelkésznek, 12 özvegynek, 9 árvának	920 frt	96 kr.
2)	Perköltség	24 „	70 „
3)	Alapszabály nyomtatásáért	6 „	20 „
4)	Irodai átalány	10 „	— „
5)	Pénztárnoki fizetés	60 „	— „
	Összesen	1021 frt	86 kr.
	Az 1879. évben tőke és jövedelem összesen .	19,651 frt	64 kr.
	Kiadás . . .	1021 „	86 „
	1879. deczember 31-én lett a pénztár állása .	18,629 frt	78 kr.

Mely összeg következőleg van elhelyezve:

1)	Kötelezvényen elhelyezve 10% kamatra .	4327 frt	20 kr.
2)	„ „ 8% „ .	500 „	— „
3)	A szalonta takarékpénztárba betéve . .	11,649 „	63 „
4)	A sarkadi „ „ . .	663 „	98 „
5)	Hátralékban befizetetlen	1160 „	17 „
6)	Készpénzben	318 „	80 „
	Összesen	18,629 frt	78 kr.

Ezen összegből: a régi pénztáré . . . 13,315 frt 67 kr.
az uj pénztáré . . . 5314 „ 12 „
Összesen 18,629 frt 78 kr.

A gyámintézeti pénztár állása e kimerítő jelentésből tudomásul vétetvén, pénztárnok Böszörményi Károly a gyámintézeti választmány véleményes jelentése alapján az 1879-dik évről a felelősség terhe alól felmentetik.

27. Olvastatott a zsadányi egyház előljáróinak Dévai Bálint leánytanító változtatása tárgyában beadott kérvénye, melyben hivatkozva elaggott tanitójuk szellemi és testi gyengeségére, s az egyháztanács előtt kijelentett változási szándékára, annak más egyházba leendő áttételét, s helyette alkalmasabb tanitót kérnek, ezzel kapcsolatban felvétetett Dévai Bálintnak állásában megmaradhatását tárgyazó folyamodványa, melyben az egyháztanács előtt tett változásra vonatkozó nyilatkozatát visszavonja.

Tekintve Dévai Bálint elöregedett tanitónak hosszas tanitói pályáján tanusitott buzgó és sikeres munkásságát, egyházmegyei közgyülésünk őt állásában meghagyja, s mig egyrészről erejéhez mért munkásságra s az öregséggel együtt járó gyengeségek leküzdésére serkenti, másrészről a zsadányi egyházi előljáróságot felhivja, hogy tanitójuk elmozditása helyett, annak nyugdijazásáról, vagy mellette segédtanitó tarthatásának módjáról gondoskodjanak.

28. Beterjesztetett az esperesi fizetés javitása tárgyában 1879. augusztus 21-ki 5. számu egyházmegyei végzésben kiküldött bizottság véleményes jelentése, melyben az eddigi 105 frt tiszteletdij 300 frtra emelése véleményeztetik, azon megjegyzéssel, hogy miután az esperes a mult időben, az egyházkerületi gyülésre történt utazásai alkalmával, minden utjára 10 frt 50 kr uti költséget kapott, ez jövőre megszünnék, illetve a megállapittatni ajánlott 300 frtból fedeztetnék.

E javaslatból folyólag megjegyzi a bizottság, hogy az esperesi tiszteletdij emelkedése arányában az évenkénti egyházmegyei költség is felemelendő leszen.

Az esperesi tiszteletdij felemelése tárgyában kiküldött bizottság javaslata elfogadtatván, a 300 frt fizetés már ez évre folyóvá tétetni rendeltetik, utasittatván az egyházmegyei pénztárnok, hogy az egyházmegyei közköltőt az emelkedés arányában vesse ki.

29. A gyantai egyház előljárói Horváth József okleveles tanitónak a gyantai fitanitóságban egy évre ideiglenes minőségben megerősittetését kérik.

A beterjesztett oklevél alapján, ideiglenes minőségben egy évre megerősittetik.

30. A tamásdai egyháztanács beterjesztvén 1877. julius 8-án hozott 1. sz. végzését, melyben az elválasztott, de állását elfogadni nem akaró gondnokra 40 frt büntetést szab, kéri ezen végzésének végrehajtását szükség esetében — a szolgabirói hivatal utján elrendeltetni.

Sajnálattal veszi tudomásul egyházmegyei közgyülésünk, miszerint van egyház, a melynek tagjait a gondnokság elvállalására pénzbüntetéssel kell kényszeriteni, de a helyett, hogy a fentebbi végzést a kért módon érvényre emelné, utasitja az egyházi előljáróságot, hogy a gondnoki állás betöltéséről, a törvényekben gyökerező utakon és módokon haladéktalanul gondoskodjék.

31. A fenesi egyház előljárói Ladányi Károly, az apáti egyház előljárói pedig Papp Károly tanitójuk változtatását kérvén.

Ladányi Károly okleveles tanitó az apáti egyházban rendes tanitóul, Papp Károly pedig a fenesi egyházban ideiglenes tanitóul azon határozott kikötéssel alkalmaztatik, hogy ha 1880. szeptember 1-ig képesitési

oklevelet nem szerez, ideiglenes állásáról elmozdittatik, annyival is inkább, mert ez már az 1879. április 2-án tartott gyülés 39. számu végzésében is kötelességévé tétetett.

32. A nagy-harsányi egyház előljárói, az egyházukban megüresedett leánytanitói hivatalt egy alkalmas egyénnel kérik betölteni.

Állomásért folyamodó Nagy Lajos segédtanitó, ki a képezdei tanfolyam első osztályát végezvén, a másik két tanfolyamról a vizsga letételére miniszteri engedélylyel bir, N.-Harsányban ideiglenes minőségben alkalmaztatik, megjegyezvén, hogy ha a képességi vizsgát ez év folyamán le nem teszi, ideiglenes állásáról is elmozdittatik.

33. Szondi Imre k.-peregi lelkész beterjeszti a „Tabajdi alapitvány“ főkönyvének kivonatát.

Tudomásul vétetvén, levéltárba tétetni rendeltetik.

34. A n.-szalontai egyházmegyei tanitói segélyegylet alapszabályainak módositott czikkelyei beterjesztetnek.

Tudomásul vétetvén, levéltárba tétetnek.

35. Az erdőgyaraki egyháztanács megbizásából Nagy Lajos lelkész Debreczeni József lemondása következtében tanitót — Debreczeni József pedig jövedelmesebb állást kér.

Minthogy Erdőgyarakon önálló tanitói állás nincs, az iskolai okta- tásról a lelkész felelősség terhe alatt gondoskodni köteleztetik, kimondatván, hogy állásától az ellene felmerült panaszok miatt lemondott Debreczeni József [illegible] sem alkalmaztathatik.

36. Baksai Gyula bélzerindi tanitó elemi csapás által megsemmisült állásához hasonló tanitóságot kér.

Minthogy b.-zerindi egyház, egyházmegyénk tudomása szerint meg nem szünt, sőt szervezkedik, Baksai Gyula a 18-dik számu végzésben felhozott indokok alapján, iskolájának gondozására szigoruan utasittatik.

37. Szőllősi István sonkolyosi tanitó Fenesi Gyurkó Mihály ellen egy gyermek után két évi tanitásdij megfizetését elrendeltetni kéri.

Ezen ügy elintézés végett a sonkolyosi egyház előljáróság figyelmébe ajánltatik, s ha ennek eredménye nem lenne; a bebizonyitandó jogos követelés az egyházmegyei elnökség utján közigazgatási uton lesz behajtandó.

38. Papp Károly sarkadi lakos tanitói állomást kér.

Üresedés nem levén, intézkedés tárgyát nem képezheti.

39. Vass Sándor volt tanitó a tanitói segélyegylet pénztárába általa fizetett 68 frt 92 kr visszaadását elrendeltetni kéri.

A tanitói segélyegylet saját hatáskörrel birván, közgyülésünk ez ügyben nem intézkedik, hanem folyamodót kérelmével oda utasitja.

40. Az anti egyház előljárói beterjesztik, a takarékmagtár állásáról jelentésöket.

Tudomásul vétetvén, levéltárba tétetik.

A 3, 4, 5, 6, 7, 12 és 25-ik számokat jegyzette dr. Kiss Ferencz világi, a többieket Szaniszló Gábor egyházi főjegyző.

A 12, 13, 15 és 25-dik számokat hitelesitették Ercsey Sándor, Szél Kálmán, Fónagy László és Nagy Sándor; a többieket Nagy Sándor, Fónagy László és Szél Kálmán tanácsbirák.

Tárgymutató.

1. Benedek Ferencz tanácsbiró a gyülésen meg nem jelenhet.
2. Püspöki felhatalmazás az esperes részére.
3. Egyházi főjegyzőre adott szavazatok eredménye.
4. Világi aljegyzőség betöltése.
5. Tanácsbiróí állás betöltése.
6. Esperesi jelentés az egyházmegye állásáról.
7. Esperesi scontro ügyek.
8. Az esperesi hivatalhoz befolyt közpénzekről számadás.
9. Esperesi számadás az árvizkárosultak részére gyült pénzekről.
10. Az államsegély kiosztásáról jelentés.
11. Az egyházmegyei házipénztárról jelentés.
12. Vélemény a magyar ref. köznevelés és közoktatás szervezetére vonatkozó szabályzat.
13. Aradi lelkész Bökényi János ügye.
14. Kis-peregi ügy.
15. Daróczi Dániel f.-tóti lelkésztanitó ügye.
16. Az árpádi belhivatalnokokat egyházi adó fizetésre kötelező egyháztanácsi végzés semmisnek nyilvánittatik.
17. N.-Zerind jelentése az egyházi alapitványokról.
18. Szőcs Imre belzerindi lelkész kérvénye [illegible]
19. Államsegélyért folyamodtak.
20. Az egyházmegye alapitványára két szegény tanuló felvétetik.
21. Nyégerfalvai tanitóul Kiss Sándor alkalmaztatik.
22. Vélemény az egyházmegyei és egyházkerületi pénzek mikénti kezelése tárgyában.
23. Mester József szalontai tanitó mint végzett képezdei növendék bekebeleztetik.
24. Balogh József mint rendes tanitó megerősittetik.
25. A szalontai belhivatalnokok módositott díjlevele felterjesztetett.
26. Jelentés a gyámintézeti pénztár állásáról.
27. Zsadányban Dévai Bálint meghagyatik.
28. Az esperesi fizetés felemeltetik.
29. Gyantán Horváth József ideiglenesen alkalmaztatik.
30. A tamásdai egyháztanács gondnokválasztásra utasittatik.
31. Fenesi és apátii tanitóság csere utján betöltetik.
32. Nagy Lajos Harsányban tanitóul alkalmaztatik.
33. Kis-Peregről jelentés a Tabajdi alapitványról.
34. A tanitó-segélyegylet alapszabályai bemutattatnak.
35. Erdőgyarakon a tanügy gondozása lelkésznek meghagyatik.
36. Baksai Gyula a b.-zerindi iskola gondozására utasittatik.
37. Szőllősi István kérelme az egyháztanácshoz utasittatik.
38. Papp Károly tanitóul nem alkalmaztatik.
39. Vass Sándor a tanitó-segélyegylethez utasittatik.
40. Az anti takarékmagtári jelentés.

Debreczen, 1880. Nyomatott a város könyvnyomdájában. Mj.